

12. Przerwa-Tetmajer K. Poezje / K. Przerwa-Tetmajer. – W. : Czytelnik, 1966. – 144 s.
13. Staff L. Poezje zebrane w 2 t. / L. Staff. T. 1. – Warszawa, 1967. – 1147 s.
14. Tuwim J. Poezje / J. Tuwim. – Warszawa : Czytelnik, 1980. – 127 s.
15. Wolska M. Poezje wybrane / M. Wolska. – Kraków : Wydawnictwo literackie, 2002. – 527 s.

УДК 81'255.4:821.111

Даниліна С.Ю.

ВПЛИВ БУРЛЕСКНО-ТРАВЕСТІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ НА ПЕРЕКЛАД КЛАСИЧНИХ ПАРОДІЙНИХ РОМАНІВ

***Анотація.** У статті простежується перекладацька традиція переспівів-адаптацій, що була притаманна українській літературі на етапі її становлення у XVIII-XIX століттях. Досліджуються лексико-стилістичні засоби творення пародійності у класичних романах "Дон Кіхот" і "Гаргантюа та Пантагрюель". Розглядається залучення перекладачами народних сміхових традицій української культури, які сприяли створенню функціонально адекватних цільових текстів.*

***Ключові слова:** пародія, адаптація, травестія, стратегія доместикації, прагматичний ефект, авторський задум.*

***Інформація про автора:** Даниліна Світлана Юріївна – здобувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови; Інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.*

Danilina S.Yu.

THE EFFECT OF BURLESQUE AND TRAVESTY LITERARY TRADITION ON THE TRANSLATION OF CLASSIC PARODY NOVELS

***Abstract.** The article outlines the evolution of the translation tradition of burlesque and travesty adaptatins viewed as inherent to Ukrainian literature in its formative stages (18th and 19th centuries). The strategy of domestication was examined regarding the degree to which translators*

.....
make a text conform to the target culture. Parody, which in the case of some earlier adaptations could be considered a synonym of translation, in the 20th century evolved into a literary genre requiring a faithful rendering in translation. Lexico-stylistic means of creating 'intra-' and 'intertextual' parody in classic novels 'Don Quixote' and 'Gargantua and Pantagruel' are analyzed. Translators' skilful use of folk humour tradition characteristic of the Ukrainian identity contributed to achieving functional adequacy of the target text. The article discusses the impact of the 'baroque' school within Ukrainian literary translation, which proved particularly appropriate for reproducing parodic texts.

Key words: *parody, adaptation, travesty, domestication strategy, pragmatic effect, author's intent.*

Information about author: *Danylina Svitlana Yuriivna – researcher of department of theory and practice of translation from English; Institute of philology; Kyiv national Taras Shevchenko university.*

Данилина С.Ю.

ВЛИЯНИЕ БУРЛЕСКНО-ТРАВЕСТИЙНОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ТРАДИЦИИ НА ПЕРЕВОД КЛАССИЧЕСКИХ ПАРОДИЙНЫХ РОМАНОВ

Аннотация. *В статье рассматривается переводческая традиция переложений-адаптаций, характерная для украинской литературы на этапе ее становления в XVIII-XIX веках. Анализируются лексико-стилистические средства достижения пародийности в классических романах "Дон Кихот" и "Гаргантюа и Пантагрюэль". Мастерское использование переводчиками народных смеховых традиций украинской культуры представляется особенно эффективным для создания функционально адекватных текстов перевода.*

Ключевые слова: *пародия, адаптация, травестия, стратегия доместикации, прагматический эффект, авторский замысел.*

Информация об авторе: *Данилина Светлана Юрьевна – соискатель кафедры теории и практики перевода с английского языка; Институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.*

На перший погляд зв'язок перекладу з пародією не має виразних особливостей і перебуває у тих самих відносинах, що і з будь-яким іншим літературним жанром. Утім, при більш уважному аналізі спостерігаємо: в історичній ретроспективі переклад настільки пов'язаний із пародією, що їх подекуди практично не можна розрізнити, як це було у випадку певних переспівів-травестій, які траплялися на ранніх етапах становлення української літератури. Отже, **метою** нашої розвідки є дослідити зв'язок між жанром переспівів-травестій, що був прикметною рисою становлення української літератури у XVIII-XIX століттях, і прийомами відтворення пародії в українських перекладах класичних пародійних романів "Дон Кіхот" М. Сервантеса і "Гаргантюа та Пантагрюель" Ф.Рабле.

Р. Зорівчак так описує класичну схему розвитку перекладу для більшості європейських літератур: "спершу переклади Біблії, згодом античних авторів, часто з *пародіюванням і травестуванням*, тоді сучасників і загалом авторів національних літератур" (*курсив наш – С.Д.*) [6]. Слова М. Бахтіна [1] про засадничу роль пародійного слова для розвитку європейського роману суголосні й мовно-культурній ситуації в Україні, де жанр переспівів-травестій був прикметною рисою становлення української літератури у XVIII-XIX століттях.

Звичайно, на етапі формування будь-яка література розвивається великою мірою завдяки адаптації, переспіву, наслідуванню класичних взірців, пристосуванню тем і сюжетів до своїх етнонаціональних особливостей та потреб, тобто в первинній функції перекладів убачають "певне стирання різниці між перекладанням та оригінальною творчістю у версіях, наслідуваннях, адаптаціях тощо" [5, с. 14]. Іншими словами, широко залучається стратегія доместикації творів іншомовної літератури, яка – в історичному сенсі – включає також "переробку оригінального твору на жанрово інший твір, який збагачує (чи навпаки) літературу чи культуру іншого народу"

[7], що спостерігаємо в українських перекладах-адаптаціях класичних текстів.

Впродовж XVII-XVIII століть античних і сучасних європейських авторів перекладали *книжною* українською: варто лише пригадати переклади з Вергілія, Овідія, Горация, Боккаччо, Петрарки, що робилися через посередництво польської, а серед імен перекладачів, які дійшли до нашого часу, пригадаємо Ф. Прокоповича та Г. Сковороду, що навіть намагалися відтворити у віршованих перекладах ритмічні структури першотекстів [15, с. 40-45]. Утім, притаманною саме українській літературі рисою можна вважати те, що з кінця XVIII-XIX ст. її формування через переклади-адаптації-переспіви проходило значною мірою у травестійно-бурлескному ключі. На думку Т. Бовсунівської, такій ситуації в українській літературі можна знайти декілька пояснень. По-перше, українському народові притаманний талант смішити, схильність до жартів, тож бурлескна традиція була суголосною українському менталітету; по-друге, соціально-культурні умови, що склалися у XVIII-XIX столітті, визначили саме комічний характер української літератури як такої, що мала вважатися "другорядною", або ж навіть "неіснуючою" [2, с. 4].

Появі найвідомішого травестійного твору української літератури, "Енеїди" Івана Котляревського, що якнайкраще демонструє вільне пристосування тексту-оригіналу до потреб національної культури, передував "тривалий період утвердження напівфольклорних, напівлітературних творів у бурлескно-травестійній манері у жанрі "переложений" [2, с. 5]. Адапувалися твори Вергілія та Горация, які були добре відомі освіченому прошарку українського громадянства. Першотекст перетворювався у таких перекладах "на вільну фантазію, твір на тему, загадану оригіналом, але сповнену іншої естетичної якості" [2, с. 6], тобто "дрейфував" у бік пародійного перелицювання. Характерною формою останнього була й "parodia sacra" (переробки проповідей і молитов у пародійному ключі), та жарти і анекдоти на Різдво і Великдень, "risus natalis" і "risus paschalis",

коли дозволялися пародійні переробки за релігійними сюжетами. Таке бурлескно-травестійне віршування також можна вважати проявами перекладу-адаптації, адже, по-перше, відбувся перехід зі старослов'янської мови літургій та молитов на народну мову, а по-друге, сюжетні лінії релігійної літератури "адаптувалися" під народні традиції та ритуали. Вимоги до перекладу тогочасної літератури залежали передусім від жанру: найближчим до оригіналу мав бути переклад Святого Письма, а твори інших жанрів можна було вільно інтерпретувати в переспівах та інших видах творчих переробок [8].

Оскільки нижче говоритимемо про пародійні переклади-адаптації, переспіви та "переложенія" докладніше, зауважимо, що під "адаптацією" в перекладознавстві виступають декілька різновидів мовно-культурної трансформації. Це може бути обробка тексту, спрямована на спрощення його змісту та форми для пристосування до потреб читачів, які не готові до знайомства з ним в оригінальному вигляді [10, с. 12], або ж "звуження лексикону і граматики" [13] для потреб вивчаючих іноземні мови, для адаптування дорослої літератури для дітей [4] та ін. Українська дослідниця В. Демецька слушно зауважує, що будь-який адекватний переклад включає адаптацію, лише її ступінь може бути різним. Для наших цілей ми розумітимемо адаптацію наближено до визначення вільної варіації, яке надає О. Дзера: запозичення одного-двох смислових макрокомпонентів тексту-джерела, на основі яких вибудовується нова текстова структура [5, с. 15]. Під "переложеніями" або "переказами" розуміються "адаптовані переклади" [10, с. 13] високого ступеня доместикації, що були популярні у XVIII столітті. Зазвичай під "переспівом" або "перекладом-ремінісценцією" розуміють "художній поетичний текст, створений під впливом першотексту та з використанням його змісту і/або форми, але такий, що подається як авторський твір без посилання на першоджерело" [10, с. 149] (*курсив наш* – С.Д.). О. Дзера доповнює, що "для переспіву характерний метод транспозиції, переведення оригінальних смислових одиниць у

етномовні компоненти, що відображають цільову мовну картину світу та змінюють інтенціональне спрямування тексту на актуальне для цільового читача" [5, с. 12].

Твір І. Котляревського продовжує традицію "переспівів-переложень" та може вважатися перекладом, як про це наголошує й І. Франко в "Нарисі історії римської літератури" 1921 року [15, с. 50], і Р. Зорівчак, і М. Москаленко, і І. Корунець, який називає "Енеїду" чи не найяскравішим прикладом доместикації [7]. Як підкреслює Р. Зорівчак, "Енеїда" Котляревського заслуговує на окрему ґрунтовну перекладознавчу розвідку, що її, як не дивно, досі не проводилося, хоча вона є ключовою для осмислення основ нової української літератури, історії українського художнього перекладу, питання українізації перекладів, "котляревщини" і бурлеску як літературних явищ [див. 15, с. 50]. Загалом можна відзначити одомашнення як основну стратегію І. Котляревського при створенні адаптації, дотримання сюжетних ходів твору Вергілія, свідоме, традиційне для трагедії поєднання високого й низького, що призводило до комічного ефекту, цілковиту зміну тональності прототексту і трансформацію його естетичної якості.

Бурлескно-трагедійні переклади-адаптації мали відчутне політичне значення у специфічних умовах існування української культури і сприяли розвитку самої цільової мови. Цитуючи Г. Грабовича, "котляревщина" змусила легковажних думати, що "українська муза народилася п'яною", хоча головною рисою цього "жанростилю" була формалізація контрасту з російською мовою" [15, с. 55]. За І. Корунцем, доместикація сюжетів, тематики й засобів зображення сприяла розвитку не тільки мов, а й літератур та мовних засобів, зрештою розвитку виражальних засобів національних мов.

Прийоми, подібні до залучених І. Котляревським, були поширені також і в літературних перекладах-переробках у ХІХ ст., втім рівень доместикації першотворів різнився – від суцільної, як, наприклад, в інтерпретації твору "Пан та Собака"

("Pan ta Pios") польського поета XVIII ст. І. Красіцького П. Гулаком-Артемівським, до більш помірного одомашнення, де сюжетні ходи могли зберігатися, а адаптація відбувалася на рівні "форми" (колеритні розмовні формули, елементи українського побуту), як, скажімо, наслідування П. Гулаком-Артемівським поеми А. Міцкевича "Пані Твардовська".

Улюбленим жанром для переробок у бурлескній манері залишалися байки, які адаптувалися П. Гулаком-Артемівським, Є. Гребінкою, М. Старицьким, П. Білецьким-Носенком та ін. Принцип адаптування лишався традиційним – зберігалася основна "канва" оповіді, трансформувалися герої та лексико-стилістичні засоби у цільовому тексті, мораль байки актуалізувалася для потреб цільової аудиторії. Додаткового комізму байки набували завдяки сміховому складнику, органічно притаманному українській розмовній мові. І. Корунець підсумовує, що: "при доместикації перекладач/доместикатор вільно вводить нові образи, не обмежуючи і не сковуючи себе суворими рамками оригіналу його змісту, художніми особливостями" [7].

Сприйняття української мови як неодмінно комічної, а перекладів нею як травестій (або ж "котлярівщини" у термінах М. Зерова) розділили й переклади з О. Пушкіна, насамперед "Полтава" Є. Гребінки. Хоча твір Є. Гребінки мав і величезну різницю з попередніми перекладами-адаптаціями, адже його текст вийшов 1836 року саме як переклад. На відміну від твору І. Котлярівського або ж адаптацій байок Є. Гребінки та П. Гулака-Артемівського, сюжет поеми зі зрозумілих причин не потребував адаптації. Одомашненню піддалися, насамперед, мовні засоби. Характерний, гребінківський, стиль доместикації надовго зробив його переклад одним з найпопулярніших об'єктів анекдотизації, коли цитувалися рядки "швед уже хропе" ("глибокий сон во стане шведа") або ж "у суточки дав Розен драла" ("уходит Розен сквозь теснины"). Перекладачеві закидається застосування невідповідної лексики, змазування пушкінської ідеї, неточність у відтворенні деталей тексту, тобто

неадекватність перекладацьких рішень на всіх рівнях тексту. Втім, постає питання, чи можна застосовувати сучасні критерії якості перекладу до тексту першої третини XIX століття, коли – як зауважує М. Стріха, для читача була важлива не точність передачі смислу і форми першотвору, а "свій малоросійський" аромат" [15, с. 59]. У позитивному світлі бачить гребінківський переклад і М. Новикова, яка зазначає, що він подарував "Полтаві" архетипові глибини притаманного О. Пушкіну жанру казки. Текст Є. Гребінки можна вважати не стільки переробкою поеми О. Пушкіна, скільки реставрацією: "під фасадом барочної садиби виступає забута казкова першоструктура" [11, с. 23]. М. Рильський приєднується до другого погляду у своїй перекладознавчій праці "Чехов по-українському" і підсумовує природу українських перекладів-травестій: "оті малоросійські напівпереклади, напівтравестії, які давав Гребінка чи Гулак-Артемівський, усе-таки вищі своєю мовною культурою чи принаймні стихією, ніж наші бліді, анемічні, безбарвні, хоч і чесні по-своєму "позаяки" [15, с. 60].

Серед українських літературознавців єдиної думки щодо позитивності або ж негативності пародійного стилю перекладів-переспівів українською впродовж XIX століття вироблено не було. На підтвердження цієї думки М.Стріха наводить на сторінках своєї монографії свідoctва про полеміку між І. Айзенштоком і М. Зеровим, яка точилася вже у XX столітті. Об'єктом дебатів були переспіви Горацієвих (Горація український автор панібратськи назвав Гараськом) од П. Гулаком-Артемівським. М. Зеров трактує переклади однозначно негативно, підсумовуючи риси, за якими вони мають належати до травестії: 1) зниження стилю оригіналу, 2) націоналізація імен, 3) внесення українських побутових аксесуарів. М. Стріха додає, що переспів було здійснено розмовним стилем, оскільки високого стилю української мови на той момент просто не існувало. Аналогічний погляд поділяє й Р. Зорівчак, що називає переробки "сумнозвісними", а "відсутність (чи, може, нез'ясованість) „високого" і

„середнього" стилю" перешкодою на шляху розвитку української мови та літератури [6]. Цікаво, що саме стильова невизначеність в українській мові дала змогу І. Айзенштоку дотримуватися протилежної точки зору і наполягати на "серйозності авторового задуму та детальному розробленні образного матеріалу" [див. 15, с. 57]. І. Айзеншток доводить, що переспів П. Гулака-Артемовського не можна вважати трагестією, тому що сучасники цих перекладів не сприймали їх як трагестії (хоча подібна точка зору викликає подив, зважаючи навіть на саму назву од в україномовному варіанті). Отже, можна припустити, що сприйняття перекладів-переспівів як пародій (трагестій) може відрізнитися в діахронічній та синхронічній перспективах незважаючи на їхнє, здавалося б, однозначно комічне звучання. Причиною можуть виявитися особливості еволюції, притаманні певній мові.

На тлі свідомих перекладів-адаптацій – нехай і неоднозначних за тлумаченням – існували й такі, що їх можна вважати провальними. В цьому випадку доместикація не стала новим надбанням перекладача і національної літератури. Такі тексти перетворювалися на пародії, але в іншому, негативному сенсі цього слова. Йдеться про випадки, коли доместикаційні національні елементи мови перекладу необґрунтовано, силоміць накидаються на лексико-стилістичний "каркас" першотексту. Прикладом невдалого перекладу-адаптації видається Гомерова "Іліада" С. Руданського, де, серед іншого, натрапляємо на такі патронімічні імена з характерними для української мови морфемами -енко/-енко: наприклад, замість Ахілла, сина Пелея, тут читаємо про "Піленька Ахілла". Можна припустити, що й у середині XIX сторіччя подібна доместикація викликала у читачів почуття чужорідності таких елементів у тексті, недоречності своєрідних екзотизмів.

Кажучи про власне переклад на початковому етапі його становлення в Україні, О. Дзера наводить приклад поезій Байрона у перекладі М. Костомарова, де спостерігаються не пристосування елементів ВТ до культури-реципієнта, характерні

.....

для переспіву, а "ізоморфізм біблійно-символічних компонентів та етномовних компонентів цільової мови на денотативному і конотативному рівнях" [5, с. 14]. Новаторський підхід до перекладу відчувається також у творчості Л. Боровиковського. В пушкінському вірші "Два ворони" (що, у свою чергу, є переспівом шотландської народної балади) шотландську образність О. Пушкін передає образами, характерними для російського фольклору: "богатыри", "чисто поле", "хозяйка молодая". В перекладі Л. Боровиковського пушкінські образи відтворюються через українські "козак", "козачка молода", "орда", тобто загалом фольклор передається фольклором. Хоча на сучасний погляд перекладача подібне одомашнення видається занадтим, у XIX столітті перекладацька настанова делікатного ставлення до авторської інтенції, збереження тих самих прийомів, які бачимо в оригіналі, став новаторським, подолавши інтегрований в українську мову "пародійний" стереотип. Цитуючи М. Стріху, "від Боровиковського бере початок і наша класична перекладацька традиція" [15, с. 63], яку автор прослідковує через М. Старицького і до М. Зерова, М. Рильського та Г. Кочура. Засадничими рисами цієї школи є виваженість, добре вироблений стиль, відмова від надто помітної "українізації" тексту. М. Новикова уточнює, що Г. Кочур у цій традиції був прямим продовжувачем ідей М. Рильського і М. Зерова.

До другої, "барокової" традиції дослідник відносить, серед інших, М. Лукаша і А. Перепадю. Тут можливий набагато вищий рівень експериментаторства, зрушення у лексичній тканині, часо-просторові зміщення, українізація реалій [15, с. 91]. Таку ж думку поділяє й М. Новикова, яка називає фольклор, барокальну європейську вченість і "маргінально-бурлескнуну повінь" пластами, що жили творчість М. Лукаша [11, с. 44]. Іншими словами, школа Лукаша-Перепаді ближча саме до пародійно-переспівного напрямку в українській літературі. Обидві традиції перекладу оформилися у 1970-х роках, коли поновилися спроби розбудови української нації.

З розвитком теорії перекладу еволюціонували й відносини пародії та перекладу. У XX столітті, коли важливими чинниками адекватності перекладу був баланс між відповідністю оригіналові та рівноцінністю комунікативного ефекту, створенного вихідним та цільовим текстами, вільні переклади, характерні для XIX століття, які самі по собі ставали пародіями на першотекст, вже не представлялися можливими. Відтак, якісний переклад не міг стати пародією на першоджерело, а його пародійність походила від пародійності самого оригіналу. Цікаво звернутися до двох найвідоміших пародійних романів минулих часів - "Дон Кіхота" М. Сервантеса та "Гаргантюа і Пантагрюеля" Ф. Рабле, аби дослідити прийоми, за допомогою яких створювалася їхня пародійна спрямованість, та яким чином пародійна складова частина відтворювалася в перекладах.

Як зауважує С. Дентіс, в епоху між Середньовіччям і Новим часом по всій Європі йшла активна боротьба з аристократично-військовою кастою, що відбилося у романі "Дон Кіхот" М. Сервантеса [17, с. 57]. У пролозі автор пояснює, що його твір – атака на лицарські романи "Амадіс Галльський" та "Пальмерин Англійський". Пародійна природа роману розкривається ще в сонетах, які передують основному текстові. Сервантес дописав сонети вже після закінчення роботи над романом, адже у ті часи твори, що не мали промовистої бібліографії, цитат з античної класики і хвальних сонетів на початку, не могли вважатися вартими уваги читацтва. Таким чином, "Дон Кіхот" стає не лише пародією на жанр лицарського роману, а також і на усталені прийоми літератури Ренесансу, що перетворилися у той час на штампи. Втім, основним своїм завданням М. Сервантес вважав розвінчати лицарський роман, висміяти нагромаджені у ньому небилиці та викликати у читача відразу до вигаданих нісенітних історій. Аби досягти цієї мети потрібно було виділити найхарактерніші риси лицарського роману (структуру оповіді, композицію та сюжетні ходи, середовища, де знаходився лицар тощо). Одним із механізмів створення пародії було "приземлення" традиційних сюжетів

лицарської оповіді, що демонструє їхню несправжність, відірваність від реального життя – романтизовані умовні образи і пригоди "перекладаються" мовою щоденної прози, і тоді казкові велетні стають вітряками, військо могутнього чародія – стадом баранів тощо" [12]. Всі ці елементи перетворилися на каркас твору, але з точки зору перекладу нас у першу чергу цікавлять саме лексико-стилістичні прийоми, за допомогою яких досягається пародійність романного дискурсу, і способи їхнього відтворення у цільовому тексті.

Такі прийоми назагал можна розділити на дві групи:

1) комічно-пародійний ефект досягається на лексико-граматичному рівні завдяки застосуванню авторських **неологізмів** або ж піднесеної **архаїчної** лексики, що контрастує з просторічними зворотами. За аналогією з терміном "інтертекстуальна пародія" таку пародію можна назвати "*інтратекстуальною*", адже – попри її беззаперечну алюзивність на вертикальний контекст твору – все ж таки вона твориться на мікрорівні твору через морфологічні трансформації або ж через контрастивність на лексичному рівні.

Для створення неологізмів письменник додає суфікси найвищого ступеня прикметників до власних імен та іменників: *Quijotísimo, dueñísima, dolorosísima тощо* (М.Сervantes). Як відмічає В. Виноградов, вводячи їх до мовлення героїв, М. Сервантес пародіює куртуазне мовлення лицарських романів [3, с.136].

Автор українського перекладу М. Лукаш наслідує той самий алгоритм для створення своїх неологізмів – обігруються не лише іменники, а й прислівники та відносні прикметники, що звучать у подібній ситуації піднесено-куртуазно, але водночас й підкреслено недоладно, а відтак комічно: *найпренепорочніший, найпреламанчіший, преготові тощо* (М. Сервантес).

Іншим засобом досягнення пародійності є залучення **піднесеної лексики та архаїзмів**. Піднесеною лексикою М. Сервантес демонструє контраст між "високим штилем" мовлення Дон Кіхота, що він його позичає з лицарських

романів, і дійсністю, реальним життям простих селян з нічим не прикметної Ла Манчі. Авторський ідіолект, сповнений просторічних форм, підкреслює іронічне ставлення оповідача до героя. Український перекладач знаходить влучні еквіваленти для архаїзмів М. Сервантеса: випадає і *подобає, статися* рицарем, *блукати кінно і оружно, поборювати* кривди, *окрити ймення своє не смертельною славою* (М. Сервантес). У своїй книзі "Перевод – искусство" російський перекладач М. Любимов ділиться прийомами перекладу архаїзмів. Перекладаючи автора певної епохи, він читає російських письменників тієї ж епохи, всотує атмосферу того часу, мовленнєві звороти, характерну лексику. Відчуття атмосфери епохи допомагає зробити переклад повноцінним, а не скелетоподібним, однак, необхідно уникати слів та зворотів, що визивають асоціації з певним автором або твором, а також пильнувати за тим, щоб архаїчна лексика залишалася зрозумілою для сучасного читача, не створювати перешкод для її розуміння, щоби читачеві не треба було звертатися до спеціалізованого словника [9]. М. Лукаш майстерно слідує принципам, з одного боку, передаючи дух роману у перекладах, а з іншого, не ускладнюючи його сприйняття читачем.

2) "*Інтертекстуальна*" пародія, коли автор практично дослівно цитує цілі речення, характерні для стилістики лицарської оповіді, де піднесена лексика за ступенем своєї романтизації явищ природи може посперечатися з образністю Гомера: тут і *рожеволиций Аполлон, ніжнотонна медоплинна гармонія, румяна Аврора* (М. Сервантес).

Як і у попередніх прикладах, карикатурне сприйняття підсилюється невідповідністю місцевості та її мешканців піднесеному стилю. Перекладачі наслідують пишномовний стиль першотвору через поширені речення і складні прикметники, характерні для перекладів епічної поезики, передусім, творів Гомера.

Подібно до М. Сервантеса у творі Ф. Рабле простежується як жанрова – або ж *інтертекстуальна* – пародія (на хроніки,

літургії, молитви, епітафії, граматики, давньогрецькі міфи та "Одіссею" Гомера), так і пародіювання окремих елементів і структур мовлення. У романі "священна мова" знижується через пародійну трансформацію. Причиною глузування Ф. Рабле з класичної латини була ситуація, характерна для епохи Відродження, коли відбувалося зіткнення класичної латини (яка виявлялася "затісною" для нових реалій XVI століття) і "народної" латини Середньовіччя [1, с. 443]. Пародія твориться як на рівні сюжету і композиції, так і на лексико-синтаксичному рівні, який передусім цікавий саме з огляду на особливості перекладу.

Інтратекстуальна пародія може будуватися на вживанні **оказіональних слів**, які створювалися Ф. Рабле для найменування фантастичних предметів та дій, пародіювання елементів мовлення, або ж просто заради самого словотворення, словесної гри. Пародійна функція okazіоналізмів розкривається передусім в сатиричних пасажах, спрямованих проти латинізаторів французької мови.

Ф. Рабле латинізує свою оповідь декількома шляхами: 1) через введення до тексту латинських слів, 2) шляхом створення okazіоналізмів з французькою основою і латинськими афіксами; 3) шляхом "реставрації" у французьких словах первісного смислу їхніх латинських прародичів 4) шляхом використання певних архаїзмів.

За спостереженнями В. Виноградова, в російськомовній традиції застосовувалися такі ж прийоми для пародіювання "дворянської французоманії" - російська змішувалася з французькими словами і виразами, а "латинські мовні елементи традиційно включалися до пародій на мовлення вихованців духовних семінарій" [3, с. 134]. Не дивно, що майстерність у залученні пародійно-травестійних прийомів притаманна передусім письменникам, що формувалися саме на українських землях, на тлі багатой народними сміховими традиціями української культури. Тут варто пригадати й гоголівські "Вечера на хуторі близ Диканьки" і школяра-латиніста, який забув рідну

мову, навчаючись грамоти у якогось дячка. Всі слова у нього закінчувались на –ус: "лопатус", "бабус" тощо. Г. Квітка-Основ'яненко у своїй російськомовній повісті "Пан Халявський" залучає ті ж тактики пародіювання, а об'єктом пародії традиційно стає дяк Галушкинський, чие мовлення пародіюється за допомогою старо- та церковнослов'янizmів, характерних синтаксичних структур, макаронічної мови: "Домине Павлуся! Не могентус украдентус сиеус вишнезентус для вечерницентус?" (Г. Квітка-Основ'яненко).

Прикметно, що й І. Котляревський використовував у "Енеїді" прийоми пародіювання, спільні з творами М. Сервантеса і Ф. Рабле: елементи церковнослов'янської та латини (транскрибованої кирилицею), макаронічну мову (суміш українських і латинських чи псевдолатинських елементів) тощо.

У своєму тексті український перекладач А. Перепада творчо залучає вітчизняні традиції пародіювання, які для твору Ф. Рабле звучать цілком доречно і вдало відтворюють авторський задум. У перекладах можна виділити такі прийоми відображення латиноподібних okazіоналізмів:

- транскрибування латинських слів;
- створення okazіональних складених слів: *візитусмо, суплікуєм, окостис, посланус;*
- словотворення складених прикметників та іменників за моделями, що ними користувалися В. Жуковський і М. Гнедич у перекладах Гомера (*шлемоблещущий Гектор, тучегонитель Зевс*). Подібні епітети залучаються як Ф. Рабле, так і М. Сервантесом для своїх пародійних епізодів, оскільки з легкістю набувають комічного звучання у будь-якому контексті, не пов'язаному з піднесеним дискурсом античного епосу;
- використання архаїзмів: *спадень, челядь тощо* (Ф. Рабле).

Гнучка і надзвичайно "креативна" манера пародіювання Ф. Рабле наділила і перекладачів багатющим потенціалом для словотворчості, аби досягнути як функціональної, так і семантичної адекватності вихідному тексту. Словесне буйство роману Ф. Рабле дозволило А. Перепаді виявити мовну

віртуозність та експериментаторство, які є засадничими для його творчого підходу. Втім, сам майстер зауважував, що ідеального перекладача Ф. Рабле бачить в особі саме М. Лукаша [14].

Коментуючи переклад М. Лукаша "Мадам Боварі", А. Перепада так висловився про творчий підхід перекладача "... він показав, що мертвої лексики нема, [він] вернув мові смак, аромат, первородство, повнокровність, самоцінність і самодостатність, красу і велич. Словом, зреформував її, зреформував завдяки наближенню до лексики і синтаксису народної творчості, несподіваному перегуку чужого з найпитомішим, своїм, завдяки такому феномену, коли перекладна фраза озивається рядком Кобзаря, Котляревського, народної пісні чи думи" [14].

Попри незаперечну перекладацьку віртуозність М. Лукаша, його бароковий стиль перекладу не можна вважати універсальним. Блискуче знання рідної мови, бажання продемонструвати в найкращому світлі увесь її безкрайній потенціал, звертання до ресурсів фольклору та народної поетики часом грало й не на користь визнаного майстра. Якщо оригінал не дає на те жодних підстав, заниження стилю просторіччям чи субстандартними елементами може спотворити авторську інтенцію та дезорієнтувати читача перекладу. Прикладом невиправданої доместикації можна вважати переклад бернсового „My heart in the Highland”, створений М. Лукашем. Тут шотландські реалії перетворюються на суто українські: Highland - на "верховину", а шотландський олень – на "сокола": *"Моє серце <...> в верховині соколом бую"* (Р. Бернс), а переклад більше нагадує переспів.

Так само й талант А. Перепаді, який віртуозно поєднує високу і низьку стилістику, фольклор та книжну лексику ідеально пасує для перекладів пародійних творів, які вирізняються високим ступенем експериментаторства, мовних ігор, жартів, тобто "карнавалізації" в термінах М. Бахтіна. Характер творчого підходу А. Перепаді пояснює успіх його перекладу "Дон Кіхота" (що він його завершив після

М. Лукаша) та "Гаргантюа та Пантагрюеля". Якнайкраще А. Перепада працює "з текстами чи то просто славетними своїми "стилістичними вибріками", чи то написаними неусталеною ще, далекою від пізнішого академізму мовою" [16].

Отже, шляхи відтворення пародійного складника у класичних романах свідчать про те, що вони залежать передусім від типу пародії. Якщо це "інтратекстуальна" пародія, яка досягається лексико-стилістичними засобами, у завдання перекладача входить винайти функціонально і семантично адекватні лексико-стилістичні засоби у ЦМ, а також розрізнити тональності дискурсів пародії та авторського слова, аби правильно визначити їхні межі. Творчі стратегії М. Лукаша і А. Перепаді свідчать про висококреативний підхід у досягненні функціональної та семантичної адекватності друготексту, до якого перекладачі залучають багаті бурлескно-травестійні традиції пародіювання з класичних творів української та російської літератури. Якщо ж йдеться про "інтертекстуальну" пародію, то найвдалішою тактикою перекладу вдається функціональна подібність, де на перший план виходить прагматична, а не лексико-семантична, складова перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / М.М. Бахтин. – М. : "Художественная литература", 1975. – 504 с.
2. Бовсунівська Т.В. Українська бурлескно-травестійна література першої половини XIX століття (в аспекті функціонування комічного) : навчальний посібник / Т.В. Бовсунівська – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. – 178 с.
3. Виноградов В. С. О характере и восприятии пародийного начала в романе "Дон Кихот" / В. С. Виноградов // Сервантесовские чтения. – Л. : Наука, 1988. – С. 106-116.
4. Демецька В.В. Адаптація як поняття перекладознавства і культурології [Електронний ресурс] / В.В. Демецька. – Режим доступу : [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/19_Demetska.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/19_Demetska.pdf)

5. Дзера О. В. Індивідуально-авторське трактування біблійних мотивів як перекладознавча проблема (на матеріалі українських перекладів творів Дж. Г. Байрона) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 "Перекладознавство" / Дзера Оксана Василівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 1999. – 21 с.

6. Зорівчак Р.П. Український художній переклад як націєтворчий чинник [Електронний ресурс] / Роксоляна Зорівчак // Літературна Україна, 13.01.2005. – Режим доступу : <http://odes-transl.com/index.php?page=zorivchak-r-nation>

7. Корунець Ілько. Доместикація як спосіб збагачення національних мов та літератур [Електронний ресурс] / Ілько Корунець // Всесвіт. – 2012. – № 5-6. – С. 177-187. – Режим доступу : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=984&Itemid=4

8. Кузенко Г.М. З історії українського перекладу [Електронний ресурс] / Г.М. Кузенко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/29_NIOXXI_2012/Philologia/6_117859.doc.htm

9. Любимов Н. Перевод – искусство / Николай Любимов. – М. : "Советская Россия", 1982. – 127 с.

10. Нелюбин Л.Л. Толковый переводоведческий словарь / Л.Л. Нелюбин. – 3-е изд., перераб. – М. : Флинта, 2003. – 318 с.

11. Новикова М.О. Міфи та місія / Марина Новикова. – К. : Дух і літера, 2005. – 432 с.

12. Пуришев Б.И. Литература эпохи Возрождения : курс лекций / Б.И. Пуришев. – М. : Высшая школа, 1996. – 366 с.

13. Радчук В.Д. Протей чи Янус? [Електронний ресурс] / Віталій Радчук // Донецький Вісник Наукового товариства ім. Шевченка. – Режим доступу : ukrlife.org/main/cxid/1protey.doc

14. Савчин В. Лукашіана Анатолія Перепаді [Електронний ресурс] / Валентина Савчин // Всесвіт, 2011. – Вип. 11-12. – С. 215-221. – Режим доступу : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=938&Itemid=41

15. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням / Максим Стріха. – К. : Факт – Наш час, 2006. – 344 с.

16. Стріха М. Майстри теж хиблять [Електронний ресурс] / Максим Стріха // Всесвіт. – 2008. – Вип. 3-4. – Режим доступу : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=438&Itemid=41

17. Dentith S. Parody. The New Critical Idiom / Simon Dentith. – Routledge, 2002. – 224 p.

Аналізовані джерела художньої літератури

(Р.Бернз) Бернз Р. Моє серце в верховині [Електронний ресурс] / Роберт Бернз ; пер. з англ. М. Лукаш // Від Бокаччо до Аполлінера. Переклади. – К. : Дніпро, 1990. – Режим доступу : http://www.ae-lib.org.ua/texts-c/burns__verses__ua.htm

(Г.Квітка-Оснoв'яненко) Квітка-Оснoв'яненко Г. Пан Халаявський [Електронний ресурс] / Г. Квітка-Оснoв'яненко. – Режим доступу : <http://www.ukreclassic.com.ua/katalog/k/kvitka-osnov-yanenko-grigorij/258-grigorij-kvitka-osnov-yanenko-pan-khalyavskij?showall=1>

(Ф.Рабле) Рабле Ф. Гаргантюа та Пантагрюель / Франсуа Рабле ; пер. зі старофранц. А. Перепадя. – Львів : Кальварія, 2004. - Т.1, кн. 1-3. - Л. : Кальварія, 584 с. Т.2, кн. 4-5. - Л. : Кальварія, 581 с.

(М.Сервантес) Сервантес Сааведра Мігель де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі / Мігель де Сервантес Сааведра ; пер. з іспан. М. Лукаш. – К. : Дніпро, 1995. – 704 с.

(M.Cervantes) Cervantes M. El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha / Miguel de Cervantes. - La Habana : Instituto Cubano del Libro, 1972. - 901 p.

REFERENCES

1. Bakhtin M.M. Voprosy literatury i estetiki. Issledovaniya raznykh let / M.M. Bakhtin. – М. : "Khudozhestvennaya literatura", 1975. – 504 s.

2. Bovsunivska T.V. Ukrayinska burleskno-travestiyna literature pershoyi polovyny XIX stolittya (v aspekti funktsionuvannya komichnoho) : navchalniy posibnyk / T.V. Bovsunivska – К. : Vydavnycho-poligrafichniy tsentr "Kyivskiy universytet", 2006. – 178 s.

3. Vinogradov V.S. O kharaktere i vospriyatii parodiynogo nachala v romane 'Don Kikhot' / V. S. Vinogradov // Servantesovskiye chteniya. – L : Nauka, 1988. – S. 106-116.

4. Demetska V.V. Adaptatsiya yak ponyattya perekladoznavstva i kulturolohii [Elektronniy resurs] / V. V. Demetska. – Rezhym dostupu : [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/19_Demetska.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/19_Demetska.pdf)

5. Dzera O.V. Indyvidualno-avtorske traktuvannya bibliynykh motyviv yak perekladoznavcha problema (na materialy ukrayinskih perekladiv tvoriv

G.Bayrona) : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. filol. nauk : spetz. 10.02.16 "Perekladoznavstvo" / Dzera Oksana Vasylyvna ; Kyiv. nats. Un-t im. T.Shevchenka. – K., 1999. – 21 s.

6. Zorivchak R.P. Ukrayinskiy khudozhniy pereklad yak natsiyetvorchiy chynnyk [Elektronniy resurs] / Roksolyana Zorivchak // Literaturna Ukrayina, 13.01.2005. – Rezhym dostupu : <http://odes-transl.com/index.php?page=zorivchak-r-nation>

7. Korunets Ilko. Domestykatsiya yak sposib zbagachennya natsionalnykh mov ta literatur [Elektronniy resurs] / Ilko Korunets // Vsesvit. – 2012. – № 5-6. – S. 177-187. – Rezhym dostupu : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=984&Itemid=4

8. Kuzenko G.M. Z istoriyi ukrayinskoho perekladu [Elektronniy resurs] / G.M. Kuzenko. – Rezhym dostupu : http://www.rusnauka.com/29_NIOXXI_2012/Philologia/6_117859.doc.htm

9. Lyubimov N. Perevod - iskusstvo / Nikolay Lyubimov. – M. : "Sovetskaya Rossiya", 1982. – 127 s.

10. Nelyubin L.L. Tolkoviy perevodovedchskiy slovar / L.L. Nelyubin. – 3-e izd., pererab. – M. : Flinta, 2003. – 318 s.

11. Novikova M. O. Mify ta misiya / Maryna Novikova. – K. : Dukh I litera, 2005. – 432 s.

12. Puryshchuk B.I. Literatura epokhi Vozrozhdeniya : kurs lektsiy / B.I. Puryshchuk. – M. : Vysshaya shkola, 1996. – 366 s.

13. Radchuk V.D. Protey chy Yanus? [Elektronniy resurs] / Vitaliy Radchuk // Donetskyy visnyk Naukovoho tovarystva im. Shevchenka. – Rezhym dostupu : ukrlife.org/main/cxid/1protey.doc

14. Savchyn V. Lukashiana Anatolya Perepadi [Elektronniy resurs] / Valentyna Savchyn // Vsesvit, 2011. – Vyp. 11-12. – S. 215-221. – Rezhym dostupu : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=938&Itemid=41

15. Strikha M. Ukrayinskiy khudozhniy pereklad: mizh literaturoyu i natsiyetvorenniam / Maksym Strikha. – K. : Fakt – Nash chas, 2006. – 344 s.

16. Strikha M. Maistry tezh khyblyat [Elektronniy resurs] / Maksym Strikha // Vsesvit. – 2008. – Vyp. 3-4. – Rezhym dostupu : http://vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=438&Itemid=41

17. Dentith S. Parody. The New Critical Idiom / Simon Dentith. – Routledge, 2002. – 224 p.

Analizovani dzherela khudozhnyoi literatury

(R.Bernz) Bernz R. Moye sertse u verkhovyni [Elektronniy resurs] / Robert Bernz ; per. z angl. M. Lukash // Vid Bokacho do Apollinera. Pereklady. – K. : Dnipro, 1990. – Rezhym dostupu : http://www.ae-lib.org.ua/texts-c/burns__verses__ua.htm

(H.Kvitka-Osnovyanenko) Kvitka-Osnovyanenko H. Pan Khalyavskiy [Elektronniy resurs] /H. .Kvitka-Osnovyanenko. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrclassic.com.ua/katalog/k/kvitka-osnov-yanenko-grigorij/258-grigorij-kvitka-osnov-yanenko-pan-khalyavskij?showall=1>

(F.Rable) Rable F. Gargantua ta Pantagruel / Fransua Rable ; per. zi storofrants. A. Perepadya. – Lviv : Kalvariya, 2004. - T.1, kn. 1-3. - L. : Kalvariya, 584 s. T.2, kn. 4-5. - L. : Kalvariya, 581 s.

(M.Servantes) Servantes Saavedra Migel de. Premudriy hidalgo Don Kikhot z Lamanchi / Migel de Servantes Saavedra ; per. z ispan. M. Lukash. – K. : Dnipro, 1995. – 704 s.

(M.Cervantes) Cervantes M. El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha / Miguel de Cervantes. - La Habana : Instituto Cubano del Libro, 1972. – 901 p.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Del Gaudio S.
The concept of "dialect" in the east slavic dialectological tradition and in western european languages 7

Семашко Т.Ф.
Феномен стереотипу крізь призму лінгво-філософського осмислення 21

Пахолок З.О.
Реалізація категорії повторюваності в українській мові..... 32

Палатовська О.В.
Синтаксис в антропоцентричному вимірі новітньої лінгвістики..... 52

Сторожук Х.В.
Українська наукова традиція вивчення мовного субстрату . 65

МЕДІЙНА ПРОБЛЕМАТИКА
В МОДЕРНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Шевченко Л.І.
Інтертекстуальність у медіа: дослідницький ресурс категорії 79

Дергач Д.В.
Scientific interpretation of the information media genres 87

Сизонов Д.Ю.
Стилістичний потенціал сучасної фразеології в українських мас-медіа 98

Булах М.Б.
Синонімізація перифрастичних конструкцій у мас-медіа: семантичний аспект 107

Доканін Ю.Л.
Лінгвостилістичні особливості текстів соціальної реклами: заголовки 116

Ищенко Т.В.

Вербальні та невербальні засоби впливу у сучасних політичних текстах 128

Фещук О.О.

Стилістичні функції слоганів зовнішньої рекламих 142

АВТОРСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПАРАДИГМ В УКРАЇНСЬКОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Шпинта Г.М.

Лінгвістична інтерпретація медійних перифразів як стилістичного ресурсу..... 152

Моїсеєнко О.Ю.

Взаємодія ментального простору глобальної лінгвокультури та етнолінгвокультурного ментального простору у вербалізації англійською мовою концепту Maṅgiage в контексті Східної Африки 160

Жовта Н.М.

Інтердисциплінарні виміри дослідження мови української чарівної казки..... 174

Корольова Н.О.

Лексико-семантичний аспект відображення поняття ordnung (порядок) у творах Томаса Манна 185

Половинкіна М.І.

Особливості польських лексем на позначення рожевого кольору 200

Даниліна С.Ю.

Вплив бурлескно-трагедійної літературної традиції на переклад класичних пародійних романів 208

CONTENTS

THEORETICAL QUESTIONS
OF MODERN LINGUISTIC DISCOURSE

Del Gaudio S.
The concept of "dialect" in the east slavic dialectological tradition and in western european languages 7

Semashko T.F.
Linguistic-philosophical understanding of stereotype..... 21

Pakholok Z.O.
Realization of the repetition category in ukrainian language 32

Palatovska O.V.
Syntax in anthropocentric terms of modern linguistics 52

Storozhuk Kh.V.
Ukrainian scientific tradition of substratological studies 65

MASS MEDIA ISSUES
IN THE MODERN LINGUISTICS

Shevchenko L.I.
Ukrainian scientific tradition of substratological studies 79

Dergach D.V.
Scientific interpretation of the information media genres 87

Syzonov D.Y.
The stylistic potential of modern phraseology in ukrainian media..... 98

Bulakh M.B.
The synonymization of periphrastic constructions in the media: semantic aspect..... 107

Dokanin Y.L.
Linguistic and stylistic peculiarities of social advertising texts: the titles 116

Ishchenko T.V.
Manipulative potential of verbal and non-verbal means of modern political texts 128

Feschuk O.O.
Stylistic functions of the outdoor advertising slogans..... 142

AUTHOR'S INTERPRETATION
OF THE RESEARCH PARADIGMES
IN UKRAINIAN LINGUISTICS

Shpynta G.M. Linguistic status of affixoid-elements in the latin zoological nomenclature	152
Moisejenko O.Y. Interaction of the mental space of the global linguaculture and ethnolinguacultural mental space in the verbalization in english of the concept of <i>marriage</i> in the context of East Africa.....	160
Zhovta N.M. Interdisciplinary dimensions of the ukrainian fairy tale language studies.....	174
Koroliova N.O. Lexical-semantical aspect of the reflection of the concept ordnung (order) in the works of Thomas Mann.....	185
Polovynkina M.I. The features of the polish lexemes which denote pink color.....	200
Danilina S.Yu. The effect of burlesque and travesty literary tradition on the translation of classic parody novels.....	208

СОДЕРЖАНИЕ

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОГО
ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА**

Дель Гаудио С.
The concept of "dialect" in the east slavic dialectological tradition
and in western european languages 7

Семашко Т.Ф.
Феномен стереотипа сквозь призму лингво-философского
осмысления 21

Пахолок З.А.
Реализация категория повторяемости в русском языке..... 32

Палатовская Е.В.
Синтаксис в антропоцентрическом измерении новейшей
лингвистики 52

Сторожук К.В.
Украинская научная традиция изучения языкового субстрата.... 65

**МЕДИЙНАЯ ПРОБЛЕМАТИКА
В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ**

Шевченко Л.И.
Украинская научная традиция изучения языкового субстрата.... 79

Дергач Д.В.
Научная интерпретация информационных медиажанров 87

Сизонов Д.Ю.
Стилистический потенциал современной фразеологии в
украинских масс-медиа..... 98

Булах М.Б.
Синонимизация перифрастических конструкций в масс-
медиа: семантический аспект 107

Доканин Ю.Л.
Лингвостилистические особенности текстов социальной
рекламы: заголовки 116

Ищенко Т.В.

Вербальные и невербальные средства влияния в современных политических текстах..... 128

Фещук О.О.

Стилистические функции слоганов наружной рекламы 142

**АВТОРСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ ПАРАДИГМ
В УКРАИНСКОМ ЯЗЫКОЗНАНИИ**

Шпинта Г.М.

Лингвистический статус аффиксоидов в латиноязычной зоологической номенклатуре 152

Моисеенко Е.Ю.

Взаимодействие ментального пространства глобальной лингвокультуры и ментального пространства этнолингвокультуры в вербализации на английском языке концепта *magiage* в контексте Восточной Африки 160

Жовта Н.М.

Междисциплинарные измерения исследований языка украинской волшебной сказки 174

Королёва Н.А.

Лексико-семантический аспект отражение понятия *Ordnung* (порядок) в произведениях Томаса Манна..... 185

Половинкина М.И.

Особенности польских лексем, обозначающих розовый цвет...200

Данилина С.Ю.

Влияние бурлескно-трагедийной литературной традиции на перевод классических пародийных романов 208

Кафедра історії та стилістики української мови
Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

планує публікацію періодичного збірника наукових праць
"Актуальні проблеми української лінгвістики:
теорія і практика" (випуск № 30)

Збірник входить до наукометричної бази України.

Збірник входить до Міжнародної наукометричної бази
РІНЦ (Росія) - № 356-06/2014.

Збірник наукових праць є фаховим виданням із дисциплін
філологічного профілю. Постанова Президії ВАК України від
12.06.02 р. № 1-05/6. Бюлетень ВАК України № 9 за 2002 р.

ISSN 2311-2697

Вимоги до публікації:

1. **Текст статті** повинен відповідати чинним вимогам ДАК України та міжнародним науковим стандартам, згідно з якими обов'язковими є такі елементи:

– постановка проблеми в контексті сучасної філологічної науки та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями;

– аналіз найновіших публікацій із теми дослідження;

– визначення раніше не вивчених частин загальної проблеми або напрямків дослідження;

– формулювання мети статті (постановка завдання);

– виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

– висновки дослідження й перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі.

2. **Комп'ютерний варіант статті** повинен відповідати таким вимогам:

– шрифт **Times New Roman**;

.....
 відповідному інформаційному блоці (*розмір 10 кеглів, курсив*) в такій послідовності: прізвище, ім'я, по батькові (повністю), науковий ступінь, вчене звання, посада / навчання в аспірантурі, докторантурі; структурний підрозділ (факультет / інститут, кафедра); назва навчального закладу чи установи;

– текст статті – через інтервал після назви (**розмір 11 кеглів, міжрядковий інтервал — одинарний**);

– списки літератури подаються через рядок після основного тексту статті в алфавітному порядку в рубриці **ЛІТЕРАТУРА** (**розмір 10 кеглів, міжрядковий інтервал — одинарний**). Література оформляється згідно з чинними бібліографічними вимогами. Необхідно розрізняти наукову літературу та джерела.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТРАНСЛІТЕРУЄТЬСЯ ЛАТИНИЦЕЮ та подається в рубриці **REFERENCES** після основного списку. Обов'язковим є переклад назви праці, що подається курсивом перед транслітерованим варіантом: Chemerkin S.G. *Ukrainian language in the Internet : extralinguistic, internal and structural processes* [Ukrayinska mova v Interneti : pozamovni ta vnutrishno-strukturni protsesi]. – К., 2009;

– список умовних скорочень назв джерел (за наявності) (**розмір 10 кеглів, міжрядковий інтервал - одинарний**) подається після списку літератури через один інтервал.

Статті подаються до 15 травня 2015 р. до редакційної колегії збірника в електронному та роздрукованому варіантах на кафедрі історії та стилістики української мови.

Видання платне. Довідки за телефоном: роб. тел.: 239-33-66 або e-mail: ist_ukr_m@ukr.net

**Department of history and stylistics
of the Ukrainian language
of Institute of philology
of Kyiv national
Taras Shevchenko university
plans to publish periodic
scientific edition
"Actual issues of Ukrainian linguistics:
theory and practice" (vol. 30)**

The edition is included to the scientific database of Ukraine.

**The edition is included to the International scientific database
RISC (Russia) - № 356-06/2014.**

Collection of scientific works is a **professional edition of philological sciences**. Decree of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine, 12.06.02 № 1-05/6. Bulletin of HAC of Ukraine, № 9, 2002.

ISSN 2311-2697

1. *Manuscripts* must meet the applicable requirements of SAC of Ukraine and international standards:

- formulation of the problem in the context of modern philological science, correlated with actual practical tasks;
- analysis of the recent literature on the research topic;
- the definition of previously unexplored aspects of the general problem or any new lines of research;
- formulation of the purpose of article (problem);
- a statement of basic, fundamental research material with the justification of scientific results;
- conclusion of the investigation and the prospect of further scientific analysis of the problem.

2. *A computer version of the article* must meet the following requirements:

- font Times New Roman;
- if the author uses other fonts, it is necessary to propose them in a separate file;

-
- margin: head — 2.5 cm; tail — 9.54 cm; left — 2.5 cm; right — 6.84 cm;
 - an indentation from the running title: head - 2.75 cm; tail — 9 cm;
 - an indentation — 1.25 cm;
 - line-to-line spacing — single;
 - the citation must be proposed in square brackets, eg.: [5, p. 141], where 5 – is a number of the source in the list of references in alphabetical order, and 141 - the number of page;
 - reference to the source of illustrative material should be used in parentheses, eg .: (I. Franko);
 - distinction between a dash (-) and hyphens (-) and unification of the quotation marks ("");
3. Materials must be accommodated in the following sequence:
- classification index of the Universal Decimal Classification (UDC);
 - title of the article is typed in the middle in capital letters (size 11 points, bold type);
 - annotations in Ukrainian, English and Russian languages; in each of the annotations the author must formulate the keywords (no more than ten words) (size 10 points, italic type). Abstracts submitted in a foreign language should not be a literal translation of basic annotation and should not be less than 1000 symbols (including blanks);
 - information about the author / authors in Ukrainian, English and Russian languages after each of the annotation respectively (size 10 points, italic type) in the following order: first name, middle name (in full), scientific degree, academic status, post / post-graduate studies, doctoral studies; organization department (faculty / institute, department); title of the institution;
 - yext of the article - in the interval after the title (size 11 points);
 - lists of literature must be given after the main text of the article in alphabetical order in the rubric **LITERATURE** (size 10 points). References made in accordance with the applicable requirements of bibliographic standarts. It is necessary to distinguish the scientific literature and sources. **REFERENCES MUST ALSO BE TRANSLITERATED IN LATIN** and served in the

REFERENCES rubric after the main list of literature. It is necessary to translate the title, which is served in italics type before the transliterated version: Chemerkin S.G *Ukrainian language in the Internet: extralinguistic, internal and structural processes* [Ukrayinska mova v Interneti: pozamovni ta vnutrishno strukturni protsesi]. - K., 2009;

- a list of abbreviations of the sources (if any) (size 10 points) is submitted after the list of references.

The **deadline** of the receiving of the articles – **May 15, 2015**.

The materials must be submitted to the **editorial board** in electronic and printed versions at the department of history and stylistics of the Ukrainian language of Institute of philology of Kyiv national Taras Shevchenko university (01601 Kyiv, bul. Shevchenko, 14, aud. 131, Kyiv National Taras Shevchenko University, Institute of philology, tel. +380 (44) 239-33-66; e-mail: ist_ukr_m@ukr.net)

Кафедра истории и стилистики украинского языка
Института филологии
Киевского национального университета
имени Тараса Шевченко
планирует публикацию периодического
сборника научных трудов
**"Актуальные проблемы украинской лингвистики:
теория и практика" (выпуск № 30)**

Сборник входит в **научнометрическую базу Украины.**

Сборник входит в **Международную научнометрическую базу РИНЦ** (Россия) - № 356-06 / 2014.

Сборник научных трудов является **специализированным изданием по дисциплинам филологического профиля.** Постановление Президиума ВАК Украины от 12.06.02 г. № 1-05 / 6. Бюллетень ВАК Украины № 9 за 2002 г.
ISSN 2311-2697

Требования к публикациям:

1. **Текст статьи** должен отвечать действующим требованиям ДАК Украины и международным стандартам, согласно которым обязательными являются следующие элементы:

- постановка проблемы в контексте современной филологической науки, а также ее связь с актуальными практическими задачами;
- анализ последних публикаций по теме исследования;
- определение ранее не изученных аспектов общей проблемы либо новых направлений исследования;
- формулирование цели статьи (постановка задачи);
- изложение основного материала исследования с обоснованием полученных научных результатов;
- выводы исследования и перспектива дальнейшего научного изучения проблемы.

2. **Компьютерный вариант статьи** должен отвечать следующим требованиям:

- шрифт **Times New Roman**;
- если в наборе используются другие шрифты, они подаются отдельным файлом;
- поля: верхнее – 2,5 см; нижнее – 9,54 см; левое – 2,5 см; правое – 6,84 см;
- отступление от колонтитула: сверху – 2,75 см; внизу – 9 см;
- абзацное отступление – 1,25 см;
- междустрочный интервал – одинарный;
- для ссылки на источник цитирования следует использовать квадратные скобки, напр.: [5, с. 141], где 5 – номер источника в списке использованной литературы в алфавитном порядке, а 141 – номер страницы; ссылки на источник иллюстративного материала следует использовать в круглых скобках, напр.: (И. Франко);
- четко разграничивать тире (–) и дефис (-), унифицировать кавычки (" ");

– примеры из давних письменных источников набираются шрифтом **Izhitsa** с сохранением **Ѣ, Ѧ, ѧ, Ѩ, ѩ, Ѫ, ѫ, Ѭ, ѭ, Ѯ, ѯ, Ѱ, ѱ, Ѳ, ѳ**. Графические варианты написания букв не передаются.

3. Материалы подавать в такой последовательности (соответственно в трех информационных блоках — украинском, английском и русском):

- классификационный индекс Универсальной десятичной классификации (УДК);
- фамилия и инициалы автора подаются слева (*размер 10 кеглей, курсив*);
- название статьи (на украинском, английском и русском языках в каждом из информационных блоков) набирается через строку по центру прописными буквами (**размер 11 кеглей, жирный шрифт**);
- аннотации на украинском, английском и русском языках; в каждой из аннотаций подаются ключевые слова (не более десяти слов) (*размер 10 кеглей, курсив*). Аннотации, представленные на иностранном языке, не должны быть дословным переводом

.....
 основной аннотации и должны составлять не менее 1000 знаков (с пробелами);

- информация об авторе / авторах подается на украинском, английском и русском языках после аннотации в соответствующем информационном блоке (*размер 10 кеглей, курсив*) в такой последовательности: фамилия, имя, отчество (полностью), научная степень, ученое звание, должность / обучение в аспирантуре, докторантуре; структурное подразделение (факультет / институт, кафедра); название учебного заведения или учреждения;

- текст статьи — через интервал после названия (**размер 11 кеглей, межстрочный интервал — одинарный**);

– списки литературы подаются через строку после основного текста статьи в алфавитном порядке в рубрике **ЛИТЕРАТУРА** (*размер 10 кеглей*). Литература оформляется в соответствии с действующими библиографическими требованиями. Необходимо различать научную литературу и источники. **СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ ТРАНСЛИТЕРИРУЕТСЯ ЛАТИНИЦЕЙ** и подается в рубрике **REFERENCES** после основного списка. Обязательным является перевод названия труда, которое подается курсивом перед транслитерированным вариантом: Chemerkin S.G. *Ukrainian language in the Internet : extralinguistic, internal and structural processes* [Ukrayinska mova v Interneti : pozamovni ta vnutrishno-strukturni protsesi]. – К., 2009

– список условных сокращений названий источников (при наличии) (*размер 10 кеглей*) подается после списка литературы.

Статьи принимаются до 15 мая 2015 г. в редакционную коллегия сборника в электронном и распечатанном вариантах на кафедре истории и стилистики украинского языка.

Издание платное. Справки по телефону: раб. тел.: +380(44) 239-33-66 или e-mail: ist_ukr_m@ukr.net

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Випуск XXIX

Оригінал-макет підготував Д.В. Дергач

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали.

**Підписано до друку 29.12.14. Формат 60x84/16. Вид. № ФЛ 18-1. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 300.
Ум. друк. арк. 14,18. Зам. № 214-7304**

**Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
01601, Київ, б-р Т.Шевченка, 14, кімн. 43
(38044) 239 32 22; (38044) 239 31 72; тел./факс (38044) 239 31 28
Свідоцтво внесено до Державного реєстру ДК № 1103 від 31.10.02**